

CYNGOR LLYFRAU CYMRU WELSH BOOKS COUNCIL

**ADRODDIAD BLYNYDDOL A DATGANIADAU ARIANNOL
AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019**

Rhif yr elusen: 505262

www.llyfrau.cymru

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr

Amcanion a Gweithgareddau'r Elusen	2–4
Crynodeb o Waith y Flwyddyn	4–6
Targedau a Chyflawniad	7–8
Adolygiad Ariannol a Chynlluniau'r Dyfodol	9–10
Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr	11
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	12–14
Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol	15
Mantolen	16
Datganiad o'r Llif Arian	17
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	18–29

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019

Cyflwyno'r ymddiriedolwyr eu hadroddiad ynghyd â'r cyfrifon am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2019.

Prif Weithgareddau'r Elusen

- Hybu diddordeb mewn llyfrau Cymraeg a llyfrau Saesneg o Gymru ynghyd â deunydd cyffelyb arall;
- Hybu'r diwydiant cyhoeddi yng Nghymru a chydgysylltu buddiannau awduron, cyhoeddwr, llyfrwerthwyr a llyfrgelloedd;
- Cynorthwyo a chefnogi awduron trwy ddarparu gwasanaethau a thrwy ddyfarnu grantiau/comisiynau a sianelir trwy gyhoeddwr;
- Dosbarthu grantiau i gynorthwyo cyhoeddi deunydd o ansawdd uchel yn y Gymraeg a'r Saesneg, gan sicrhau bod y cynnyrch ar gael yn eang.

Datganiad Budd y Cyhoedd

Mae aelodau'r Pwyllgor Rheoli wedi ystyried eu dyletswydd yn unol ag Adran 17 o Ddeddf Elusennau 2011 ynglŷn â Budd y Cyhoedd. Maent yn fodlon bod gweithgareddau'r elusen yn ystod y flwyddyn, fel y'u disgrifir yn yr adroddiad hwn, yn unol â'r meini prawf hynny. Amcan craidd y Cyngor Llyfrau yw darparu budd i ddarllenwyr Cymru – yn y ddwy iaith.

Manylion Gweinyddol

Enw'r elusen	Cyngor Llyfrau Cymru
Rhif Elusen Gofrestredig	505262
Cyfeiriad Cofrestredig	Castell Brychan Aberystwyth Ceredigion SY23 2JB
Archwilwyr	Llŷr James Cyfrifwyr Siartredig ac Archwilwyr Cofrestredig 25 Stryd y Bont Caerfyrddin SA31 3JS
Bancwyr	HSBC plc Sgwâr Harford Llanbedr Pont Steffan Ceredigion SA48 7DU
Prif Weithredwr	Helgard Krause
Brocer Buddsoddiadau	Blackrock 12 Throgmorton Avenue London EC2N 2DL

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019

Ymddiriedolwyr

Aelodau'r Pwyllgor Gwaith yw ymddiriedolwyr Cyngor Llyfrau Cymru. Bydd aelod sydd yn gynrychiolydd neu sydd wedi'i gyfethol yn dal y swydd am dair blynedd o ddechrau'r Cyfarfod Cyffredinol nesaf ar ôl ei benodi neu ei gyfethol, ond os bydd aelod yn ymadael â'i swydd am unrhyw reswm cyn diwedd ei dymor, bydd gan y Cyngor yr hawl, yn unol ag argymhelliad y Pwyllgor Gwaith neu'r corff y mae'r aelod yn ei gynrychioli, fel y bo'n berthnasol, i benodi rhywun yn ei le i ddal y swydd hyd ddiwedd y tymor penodedig. Yr ymddiriedolwyr ar gyfer 2018/19 yw:

Prif Swyddogion

Yr Athro M. Wynn Thomas
Mrs Rona Aldrich
Yr Athro Jane Aaron
Mr Chris Hywel Macey
Mr Gwydion Hughes
Mr Alun P. Thomas

Cadeirydd
Is-gadeirydd
Ysgrifennydd Mygedol
Trysorydd
Cwnsler Mygedol
Cyfreithiwr Mygedol

Awdurdodau Lleol

Y Cynghorydd Paul Rowlinson
Y Cynghorydd Ian B. Roberts
Y Cynghorydd Edwin Roderick
Y Cynghorydd Lis Brunett
Y Cynghorydd Jason Hughes
Y Cynghorydd Geraint E. Hopkins
Y Cynghorydd Ernie C. Galsworthy

Gwynedd
Sir y Fflint
Powys
Bro Morgannwg
Casnewydd
Rhondda Cynon Taf
Merthyr Tudful

Cynrychiolwyr Eraill

Mr Richard Bellinger
Mr Gareth Griffiths
Mr Meilyr Rowlands / Mr Dyfrig Ellis
—
Mr Dafydd Watcyn Williams
Mrs Linda Tomos
Mrs Kathryn Parry
Mr Ion Thomas / Ms Bethan Gwanas
Ms Marian Delyth
Mr Dafydd John Pritchard
Mr Robat Arwyn
Mrs Lorna Herbert Egan
Yr Athro Daniel G. Williams
Y Parchedig Lyn Léwis Dafis
Dr Cathryn Charnell-White

Llyfrgellwyr Sir Cymru
Llyfrgellwyr Sir Cymru
Estyn
Cyngor y Celfyddydau
CBAC
Llyfrgell Genedlaethol Cymru
CILIP Cymru Wales
Cyfeillion y Cyngor Llyfrau
Cyfeillion y Cyngor Llyfrau
Llenyddiaeth Cymru
Panelau'r Cyngor
Panelau'r Cyngor
Panelau'r Cyngor
Aelod Cyfetholedig
Aelod Cyfetholedig

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019

Cyfansoddiad

Cyfansoddiad ysgrifenedig yw offeryn llywodraethu Cyngor Llyfrau Cymru. Sefydliad anghorfforedig annibynnol a sefydlwyd at ddibenion elusennol yn unig yw'r Cyngor Llyfrau. Cafodd y Cyfansoddiad ei ddiwygio ar 30 Mehefin 2017.

Y Cyngor a'i bwyllgorau

Rheolir y Cyngor Llyfrau gan Gyngor a Phwyllgor Gwaith a benodir yn unol â'i Gyfansoddiad ac sy'n cynnwys cynrychiolwyr o awdurdodau lleol Cymru, a chroestoriad o sefydliadau diwylliannol Cymru. Aelodau'r Pwyllgor Gwaith yw ymddiriedolwyr yr elusen. Un o is-bwyllgorau'r Pwyllgor Gwaith yw'r Panel Enwebiadau sy'n penodi aelodau i'r panel arbenigol sy'n adrodd i'r Pwyllgor Gwaith. Swyddogaeth y Panel Enwebiadau yw sicrhau bod y drefn o benodi aelodau i'r panelau, trwy hysbysebu agored, yn deg a thryloyw, yn unol â threfn arfer gorau.

Crynodeb o waith y flwyddyn

Wrth i mi edrych yn ôl dros y 12 mis a aeth heibio, sylweddolais unwaith yn rhagor pa mor ffodus yw ein sefydliad o allu elwa ar brofiad a sgiliau ein staff, ac ar haelioni gwirfoddolwyr. Heb yr haelioni hwnnw ni allem fyth fod mor effeithiol, mor gysylltiedig nac mor flaengar. Yr oriau hynny o arbenigedd a gyfrennir mor barod sy'n rhoi sail i'n gwaith ac sy'n ein galluogi i sicrhau'r canlyniadau gorau i'r cyhoeddwy, yr awduron a'r darllenwyr. Nid yw hynny, wrth gwrs, yn tanbrisiu'r cyfraniad sylweddol a wneir gan ein staff – hebddynt, ni fyddai Cyngor Llyfrau Cymru'n bodoli. Yn gyntaf oll, felly, hoffwn ddiolch yn ddiffuant i'r ddau grŵp yma, ac yn enwedig felly i'r Ymddiriedolwyr a'r Cadeirydd yr ydym mor aml yn galw arnynt i gefnogi ein gwaith.

Heb gefnogaeth Llywodraeth Cymru, ni fyddai modd i ni barhau i gynorthwyo'r diwydiant llyfrau ar y lefel bresennol, a phleser felly oedd croesawu'r Arglwydd Dafydd Elis-Thomas AC, y Dirprwy Weinidog

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019

Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth, i'r Ganolfan Ddosbarthu ac i Gastell Brychan, i drafod ein sefyllfa gyfredol a'n cynlluniau i'r dyfodol; cyhoeddi llyfrau plant, ffeiriau llyfrau rhyngwladol, a buddsoddi cyfalaf yn ein seilwaith TG oedd y materion a gafodd y sylw pennaf yn ystod ei ymweliad.

Roeddem yn falch o gael cwmni Eluned Morgan AC, Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol, yn lansiad ein cyfres arloesol, Amdani, yn Eisteddfod yr Urdd; mewn cydweithrediad â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol roeddem yn gyfrifol am sefydlu ac ariannu'r gyfres hon o lyfrau i gefnogi oedolion sy'n dysgu Cymraeg, a hynny trwy ddarparu deunydd darllen hamdden sy'n cyd-fynd yn agos â'r modiwlau dysgu cenedlaethol.

Carreg filltir arall i Gymru oedd lansiad'r gyfres Darllen yn Well, lle gwelwyd am y tro cyntaf erioed amrywiaeth o lyfrau ar y cyflwr Dementia yn cael eu cyhoeddi yn y Gymraeg. Rydym yn falch iawn bod y gefnogaeth ariannol i gyflwyno rhaglen gredadwy o lyfrau, a gyhoeddir yng Nghymru gan gyhoeddwy'r o Gymru, wedi ei sicrhau o ganlyniad i ymyriad uniongyrchol ar ran y Cyngor Llyfrau. Hoffem ddiolch hefyd i Beti George am ei chymorth diflino yn hyrwyddo'r cynllun, ac am ei chyfraniad personol teimladwy yn ystod y lansiad yng Nghaerdydd. Edrychwn ymlaen yn awr at wireddu ail ran y cynllun, a fydd yn canolbwyntio ar lechyd Meddwl Oedolion.

Yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf, buom yn cynnal a dyfarnu'r tendrau ar gyfer cylchgronau Cymraeg a Saesneg, gyda rhai cynlluniau newydd, cyffrous yn cael eu cefnogi am y tro cyntaf:

Cara, cylchgrawn newydd i ferched wedi'i olygu gan dîm mam a merch; *Lysh*, cylchgrawn Cymraeg ar-lein ar gyfer merched yn eu harddegau; a Nation.Cymru, llwyfan ar gyfer newyddion a barn yn yr iaith Saesneg.

Ym myd llyfrau Cymraeg, profwyd yr hyn y gellid ei ddisgrifio fel ffenomen syfrdanol gyda chyhoeddi *Llyfr Glas Nebo*, nofel i bobl ifanc a enillodd nid yn unig y Fedal Ryddiaith yn yr Eisteddfod Genedlaethol i'w hawdur, Manon Steffan Ros, ond a aeth yn ei blaen hefyd i fod y nofel a werthodd y nifer fwyaf o gopiau ers degawdau; yn bwysicaf oll, efallai, ysbrydolodd y gyfrol hon lawer o ddarllenwyr o bob oed i afael mewn llyfr Cymraeg am y tro cyntaf ers tro byd. Mae llawer gennym i'w ddysgu o'r ffrwydrad o gyffro a brwdfrydedd a arweiniodd at lwyddiant anhygoel y gyfrol hon. Mae'n brawf hefyd fod yna farchnad barod am adrodd straeon o'r radd flaenaf yn yr iaith Gymraeg.

Y llyfr Saesneg o Gymru a fu'n destun syndod i ni i gyd oedd *Raid over Berlin*, a gyhoeddwyd gan Parthian; yn dilyn y sylw ardderchog a gafodd ar *The One Show*, cafodd effaith gref ar y darllenwyr wrth iddo gydredeg â chyfnod coffáu'r Ail Ryfel Byd, ac aeth ymlaen i fod yn werthwr gorau i Parthian yn 2018, gyda gwerthiant sylweddol y tu allan i Gymru.

Cyhoeddwyd y ddau deitl fel rhan o'r rhaglen grantiau rhaglen a ddyfernir gennym i gyhoeddwy'r, a da gwybod ein bod ni wedi chwarae ein rhan – ynghyd â'r awduron, y cyhoeddwy'r, y golygyddion a'r dylunwyr – i ddod â'r ddau lyfr yma i fodolaeth.

Ni fyddai unrhyw ddiben mewn cefnogi llyfrau na allem eu cysylltu â darllenwyr. Mae meithrin hoffter o ddarllen er mwyn pleser trwy gyfrwng nifer o gynlluniau – rhai sy'n bodoli eisoes a rhai newydd – yn dod yn fwyfwy pwysig wrth i ni bryderu am y dirywiad yn y nifer o ddarllenwyr rheolaidd; nid yw'r duedd hon wedi ei chyfyngu i Gymru, ac mae'n her i'r sector yn fyd-eang. Mae'r Adran Hyrwyddo Darllen yn parhau â'i gwaith rhagorol:

Nifer y plant a gymerodd ran yn Sialens Ddarllen yr Haf 2018	40,213
Nifer y siroedd a gymerodd ran	100%
Gwerthiant teitlau Stori Sydyn/Quick Reads	5,723
Ymweliadau ag ysgolion – Teithiau Awduron (7 taith)	21

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019

Mae ein cydweithrediad ag ysgolion a llyfrgelloedd yn greiddiol i'r rhan fwyaf o'n cynlluniau, ac rydym yn ymdrechu i gyrraedd cymunedau a'r teuluoedd eu hunain wrth i ymchwil bwysleisio pa mor hanfodol yw'r cysylltiad hwnnw i lwyddiant ein hymdrech yn y tymor hir; yn y cyd-destun hwnnw hefyd rydym yn cynghori Llywodraeth Cymru ar agweddau ar gyhoeddi adnoddau ar gyfer y cwrwllwm newydd.

Mae gennym le i ymfalchïo yn y llwyddiant a gafwyd wrth drefnu'r Diwrnod Cenedlaethol Barddoniaeth cyntaf, mewn cydweithrediad â Sefydliad Elusenol Jerwood; gwnaed hyn trwy ymestyn ein gweithgareddau i siopau llyfrau, a chodi proffil a gwerthiant llyfrau barddoniaeth o Gymru yn y ddwy iaith.

Pleser o'r mwyaf oedd croesawu Ben Lake, yr Aelod Seneddol dros Geredigion, i'r Ganolfan Ddosbarthu; cafodd gyfle nid yn unig i gwrdd â rhai aelodau o'r staff sydd wedi bod gyda ni ers dros 40 mlynedd, ond hefyd i gwrdd â'r aelod diweddaraf sydd ar gynllun prentisiaeth. Trwy reoli costau'n llym, llwyddodd y Ganolfan Ddosbarthu i wneud elw bychan ar ôl ail-fuddsoddi oddeutu £100,000 trwy gynnig trafod, pacio, postio a dychwelyd yn rhad ac am ddim i gleientiaid dosbarthu a llyfrwerthwyr.

Ystadegau ar gyfer y Ganolfan Ddosbarthu:

Nifer y llyfrau a werthwyd	575,789
Nifer y llyfrau mewn stoc	471,876
Nifer y cwsmeriaid a brynodd lyfrau yn 2018/19	548
Cwsmeriaid y tu allan i Gymru	38
Gwerth ariannol y gwerthiant y tu allan i Gymru	£362,972
Nifer y cyflenwyr i'r Ganolfan Ddosbarthu	559
Gwerthiant i'r 10 cyflenwr uchaf	71%

Ni all yr economi yng Nghymru osgoi cael ei heffeithio gan gythrwfl a newid byd-eang, ac yn erbyn y gefnlen hon rydym yn edrych yn barhaus ar sut y gallwn wella ein gwasanaethau, gyda'r bwriad o fuddsoddi ymhellach yn ein seilwaith TG ac ar yr un pryd barhau i weithio gyda chyhoeddwyd i'w galluogi i ddod yn fwy gwydn, a chefnogi llyfrwerthwyr fel y gallant barhau â'u cyfraniad hollbwysig i'n cymunedau lleol. Byddwn yn parhau i gynyddu ein gweithgareddau i feithrin neu ailgynnu hoffter at ddarllen mewn pobl ifanc ac oedolion fel ei gilydd, a hynny trwy adeiladu ar bartneriaethau sy'n bodoli eisoes a chwilio am gyfleoedd newydd, gan wneud ein cyfraniad ein hunain i'r ymrwymiad cenedlaethol sy'n gweld Cymru fel cenedl sy'n cofleidio dysgu gydol oes.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019

Cyflawniad a Pherfformiad

TARGEDAU ALLWEDDOL 2018/19		
	2018/19 Targed	2018/19 Cyflawni
Teipysgrifau – Adran Olygyddol	170	201
Nifer y teitlau a gynorthwywyd gan yr Adran Ddylunio	110	110
Adolygiadau llyfrau ar Gwales	200	193
Gwerthiant llyfrau drwy'r Ganolfan Ddosbarthu	£4.05m gros £2.7m net	£4.02m gros £2,678,720 net
Lefel dyledwyr y Ganolfan	Dim mwy na 2%	1.6%
Gwales: targedau ar gyfer gwerthiant ar-lein i siopau ac unigolion	£3,042,530	£2,676,049
Gwasanaeth Ysgolion	Ymweliadau: 500 Gwerth archebion: £400,000	Ymweliadau: 514 Gwerth archebion: £373,835
Cynllun Ymestyn	Digwyddiadau: 350 Gwerthiant: £150,000	Digwyddiadau: 312 Gwerthiant: £124,686

TARGEDAU ALLWEDDOL 2018/19 – GRANTIAU CYHOEDDI		
	2018/19 Targed	2018/19 Cyflawni
Grantiau Cymraeg		
Nifer y teitlau a gyhoeddir	215	231
Cyfartaledd gwerthiant	1,000 ar ôl 18 mis	831
Cyfanswm y cylchgronau Cymraeg	15	15
Cyhoeddi prydlon yn unol â'r amserlen	95%	98%
Grantiau Saesneg		
Nifer y teitlau Grant Llenyddiaeth a gyhoeddir	75	80
Nifer teitlau blaendal awdur a gyhoeddir	15 (i'w cyhoeddi) (+ 10 wedi'u comisiynu)	13 (i'w cyhoeddi) (+ 15 wedi'u comisiynu)
Grantiau Marchnata	20	17
Nifer cylchgronau llenyddol	5	5
Cyfartaledd gwerthiant cylchgronau llenyddol	Cyffredinol – 1,000 Aml-ffocws – 500 Ffocws unigol – 400	Cyffredinol – Print: 1,420 / Gwefan: 17,663 Aml-ffocws Print: 570 / Gwefan: 8,149 Ffocws unigol – Print: 295
Cyhoeddi rheolaidd yn unol â'r amserlen	95%	95%

Adolygiad Ariannol

Derbyniwyd cyfanswm o £7m o incwm yn ystod y flwyddyn o'i gymharu â £6.8m yn 2017/18 – gyda'r cynnydd yn ymwneud yn bennaf â rhaglen Darllen yn Well, ond roedd llwyddiant yr Eisteddfod hefyd yn ffactor. Dyma'r flwyddyn gyntaf ers 4 blynedd pan na dderbyniwyd grant cyfalaf ychwanegol i'r £30,000 o grant cyfalaf cyfredol.

Gwariwyd cyfanswm o £7m (£6.9m yn 2017/18) a chynhyrchwyd diffyg net o £41,369 (2017/18 – diffyg o £98,010). Ar 31 Mawrth 2019, roedd asedau net (ac eithrio rhwymedigaethau pensiwn) yn £1.3m (2017/18: £1.1m). Mae'r diffyg yn y pensiwn yn sicr yn cymylu perfformiad ariannol cadarnhaol, lle llwyddodd y Ganolfan Ddosbarthu i gynhyrchu elw er gwaethaf y cynnydd mewn costau, a lle bu arbedion mewn costau mewnol. Bydd raid i ni sicrhau bod costau mewnol yn parhau'n isel, er mwyn sicrhau bod arian digonol ar gyfer y gweisg, yr awduron, y siopau a'r prosiectau hyrwyddo darllen.

Polisi Arian Wrth Gefn

Lluniwyd y Polisi Arian Wrth Gefn i sicrhau bod gan y Cyngor gyllid digonol i gwrdd ag unrhyw ofynion gwariant cyfalaf annisgwyl, a hefyd i ddelio â'r elfen o risg sydd ynghlwm â rhedeg Canolfan Ddosbarthu nad yw'n derbyn arian o'r pwrs cyhoeddus. Mae'r Cyngor yn cadw'r cronfeydd ariannol hyn mewn nifer o categorïau:

Cronfeydd Anghyfyngedig

- Cronfeydd Cyfalaf – £500,000 i gwrdd â chost hanesyddol yr adeiladau a gwariant cyfalaf annisgwyl. Byddwn yn cynnal archwiliad o'r adeiladau dros y flwyddyn nesaf, gan flaenoriaethu lle mae angen gwariant pellach o'r gronfa yma.
- Cronfeydd Refeniw
 - Pensiwn: Ar 31 Mawrth 2019, roedd gweddill o £1,946,000 (2017/18: £1,442,000). Mae'r Ymddiriedolwyr wedi cytuno ar gyfraniadau gyda Chronfa Bensiwn Dyfed tan 31 Mawrth 2021, felly nid oes ganddynt reolaeth bellach ar faint y gronfa yma; fodd bynnag, mae'r diffyg yn debygol o barhau i gynyddu hyd nes y bydd cyfraniadau'n cynyddu.
 - Y Cyngor: Cronfa gadw heb fod yn fwy na 2% o'r grant blyneddol (a fyddai'n golygu £76,380 yn 2018/19).
 - Y Ganolfan Ddosbarthu: Targed o gronfa ddigonol i dalu gorbenion am 6 mis (ac eithrio disgownt) (£253,093 ar sail ffigurau 2018/19). Maint y gronfa eleni yw £220,821, felly mae'n eithaf agos at y targed.

Cronfeydd Penodol

Targed o £230,000 ar gyfer datblygiadau cyfrifiadurol na ellir eu hariannu trwy'r grant refeniw arferol. Gall hyn gynnwys prosiectau brys neu wariant hir dymor ar systemau newydd. Ni wnaethpwyd defnydd o'r gronfa yn 2018/19, ond mae angen yr arian fel cyllid cyfatebol ar gyfer cyllido system newydd.

Cronfeydd Cyfyngedig

Mae'r cronfeydd yma ar gyfer y defnydd a nodwyd yn nodyn 19 yn unig.

Prif noddwyr

Rydym yn hynod o ddiolchgar i Lywodraeth Cymru am ddarparu cyfran helaeth o arian y Cyngor Llyfrau; heb y gefnogaeth yma, ni fyddai modd i'r Cyngor gyflawni ei waith.

Polisi buddsoddiadau

Yn unol â'r Cyfansoddiad, mae gan ymddiriedolwyr yr elusen y pŵer i fuddsoddi pan maent yn credu bod buddsoddiad yn briodol. Mae asedau'r elusen ar gael ac yn ddigonol i gwrdd â'r gofynion yn y dyfodol rhagweladwy.

Gwirfoddolwyr

Mae'r elusen yn ddiolchgar iawn am gyfraniad gwirfoddolwyr sydd yn gweithio'n ddi-dâl ar amrywiol banelau a chynlluniau'r Cyngor. Ni allwn roi gwerth ariannol ar yr holl waith yma, felly nid yw'n cael ei gynnwys yn y Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol.

Trafodion partïon cysylltiol

Mae staff ac ymddiriedolwyr yn datgan unrhyw fuddiannau yn flynyddol ac fel y bôn yn codi. Nid oes unrhyw drafodion partïon cysylltiol yn ystod y flwyddyn sydd yn diwedd 31 Mawrth 2019 gan yr ymddiriedolwyr.

Rheoli Risg

Mae'r Cyngor wedi ystyried ac adolygu pob risg a allai effeithio ar yr elusen. Roedd y broses hon yn cwmpasu nid yn unig y sefyllfa ariannol, ond hefyd ystyriaethau strategol ac amgylchiadol. Mae'r Cyngor yn cadarnhau bod systemau wedi'u sefydlu i wrthsefyll pob risg o'r math y tynnwyd sylw atynt fel rhan o'r broses hon.

Rhagdybiaeth Busnes Hyfyw

Mae gan yr ymddiriedolwyr ddisgwyliad rhesymol fod gan y Cyngor adnoddau digonol i ddal ati i weithredu hyd y gellir rhagweld. Am y rheswm hwnnw, mae'n parhau i baratoi Datganiad Ariannol ar y sail ei fod yn fusnes hyfyw.

Polisi Cyfle Cyfartal

Mae'r Cyngor Llyfrau yn gyflogwr cyfle cyfartal. Nid yw'n caniatáu gwahaniaethu ar sail rhyw, hil, lliw, anabledd, cefndir ethnig neu gefndir economaidd cymdeithasol, oedran, sefyllfa deuluol, statws priodasol, gweithwyr rhan-amser neu lawn-amser, crefydd, gwleidyddiaeth, tueddfryd rhywiol, neu unrhyw wahaniaeth amherthnasol arall, ac mae'n ymroddedig i ystyried amrywiaethau mewn modd positif. Defnyddir egwyddorion cystadleuaeth deg ac agored, ac mae penodiadau yn ddibynnol ar deilyngdod.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R YMDDIRIEDOLWYR:

Yr ymddiriedolwyr sydd yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r cyfrifon ariannol yn unol â deddfwriaeth gymwys ac Ymarferion Cyfrifyddol Cyffredinol Derbyniol y Deyrnas Unedig.

Yn ôl y ddeddf, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr baratoi cyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol a fydd yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol y Cwmni yn ystod y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r cyfrifon hynny, mae'n rhaid i'r ymddiriedolwyr wneud y canlynol:

- dewis polisiau cyfrifyddol addas a'u gweithredu'n gyson;
- dilyn y dulliau a'r egwyddorion yn yr adroddiad 'Datganiadau o Arferion a Argymhellwyd i Elusennau' (SORP);
- dyfarnu ac amcangyfrif yn rhesymol ac yn ddoeth; datgan a yw safonau cyfrifyddu cymwys wedi'u dilyn, yn amodol ar unrhyw wyriadau perthnasol a ddatgelir a gaiff eu hegluro yn y datganiadau ariannol;
- paratoi'r cyfrifon ar y sail y bydd y Cwmni yn parhau i weithredu os nad yw'n amhriodol i dybio hynny.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddol addas sy'n datgelu sefyllfa ariannol y Cwmni'n gymharol gywir ar unrhyw adeg, a hefyd yn eu galluogi i sicrhau bod y datganiadau cyllidol yn unol â Deddf Cwmnïau 2006. Mae ganddynt hefyd gyfrifoldeb i warchod asedau'r Cwmni ac yna i gymryd camau rhesymol i atal a darganfod twyll neu unrhyw afreoleidd-dra arall.

Yn ôl dealltwriaeth yr ymddiriedolwyr:

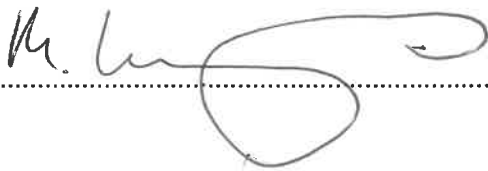
- nid oes unrhyw wybodaeth berthnasol (fel y'i diffinnir gan Adran 418 o Ddeddf Cwmnïau 2006) nad yw archwilwyr yr Elusen yn ymwybodol ohoni;
- mae'r ymddiriedolwyr wedi cymryd pob cam y dylent fod wedi'u cymryd i sicrhau eu bod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwiliadwy berthnasol ac i sicrhau bod archwilwyr yr Elusen yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am ofal a chywirdeb yr wybodaeth gorfforaethol ac ariannol sydd wedi ei chynnwys ar safle we'r Elusen. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n rheoli, paratoi a dosbarthu datganiadau ariannol fod yn wahanol i deddfwriaeth mewn awdurdodau eraill.

ARCHWILWYR

Yn y Cyfarfod Blynyddol, cynigir ailbenodi'r archwilwyr, Llŷr James.

Cymeradwywyd adroddiad yr ymddiriedolwyr, a'r cyfrifon blynyddol, ar 12 Gorffennaf 2019.

Yr Athro M. Wynn Thomas

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL I YMDDIRIEDOLWYR CYNGOR LLYFRAU CYMRU AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Cyngor Llyfrau Cymru am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2019 sef y Cyfrif Incwm a Gwariant, y Fantolen, Llif Arian yn ogystal â'r nodiadau perthnasol. Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi eu paratoi yn unol â'r polisiau cyfrifo sydd yn y nodiadau a gofynion Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig (Yr Arferion Cyfrifo Cydnabyddedig yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig), yn cynnwys Safon ar Adroddiadau Ariannol 102, 'Y Safon ar Adroddiadau Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon'.

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:-

- Yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Elusen ar 31 Mawrth 2018 ac o'i diffyg am y flwyddyn yn diweddu ar y dyddiad hwnnw.
- Wedi eu paratoi yn unol ag Arferion Cyfrifo Cydnabyddedig yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig, a
- Wedi eu paratoi yn unol â Deddf Elusennau 2011.

Sail ein barn

Cynhaliwyd yr archwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar archwilio (y Deyrnas Unedig) (SRhA-DU) a'r ddeddfwriaeth berthnasol. Mae'n cyfrifoldebau dan y safonau hynny wedi eu disgrifio dan Gyfrifoldebau'r Archwiliwr sy'n rhan o'r adroddiad hwn. Rydym yn annibynnol ar yr elusen yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, yn cynnwys Safon Foesegol y Cyngor ar Adroddiadau Ariannol ("FRC") ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hynny. Credwn fod y dystiolaeth a gawsom yn ddigonol ac yn briodol fel sail i'n barn.

Casgliadau yn ymwneud â hyfywdra

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd ar y materion canlynol y mae'r SRhA (DU) yn mynnu ein bod yn eu hadrodd wrthyf os:

- Nad oedd yn briodol i'r ymddiriedolwyr baratoi'r cyfrifon ar sail eu rhagdybiaeth fod yr Elusen yn hyfyw.
- Nad yw'r ymddiriedolwyr wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd sylweddol a allai greu amheuan am allu'r Elusen i barhau i baratoi cyfrifon a'r sail hyfywdra am gyfnod nid llai na deudeng mis o'r dyddiad y mae'r cyfrifon yn cael eu cymeradwyo.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr hyn sydd yn yr Adroddiad Blyneddol heblaw'r datganiadau ariannol eu hunain ac adroddiad yr archwiliwr ar y datganiadau hynny. Yr ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn ymwneud â'r wybodaeth arall ac oni bai ein bod yn datgan fel arall, nid ydym yn datgan unrhyw farn arni.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL I YMDDIRIEDOLWYR CYNGOR LLYFRAU CYMRU AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019 (PARHAD)

Fel rhan o'r archwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb ni yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a ydy'r wybodaeth yn anghyson â'r datganiadau ariannol neu ag unrhyw fanylion sy'n deillio o'r gwaith archwilio. Os ydym yn dod ar draws unrhyw anghysonderau

sylweddol, mae angeni ni benderfynu a oes unrhyw beth naill ai yn y datganiadau ariannol neu'r wybodaeth arall yn gamarweiniol.

Os, ar sail ein gwaith, rydym o'r farn bod unrhyw ddatganiad yn gamarweiniol, mae'n ofynnol i ni ddatgan hynny.

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn y cyswllt hwn.

Materion sydd angen adroddiad drwy eithriad

Nid oes gennym unrhyw sylw ar y materion canlynol lle mae Deddf Elusennau 2011 yn gofyn am sylwadau os, yn ein barn ni:

- Nad yw'r wybodaeth yn adroddiad yr ymddiriedolwyr yn gyson â'r datganiadau ariannol; neu
- Nad oedd cofnodion cyfrifo digonol wedi eu cadw; neu
- Nad yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion cyfrifo; neu
- Nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r esboniadau sy'n angenrheidiol i'r archwiliad.

Cyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr

Fel y disgrifir yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr, nhw sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol sy'n rhoi darlun gwir a theg ac am y rheolaeth fewnol y mae'r ymddiriedolwyr yn ei hystyried yn ddigonol i baratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o anghysonderau yn deillio naill ai o dwyll neu o gamgymeriad.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am asesu gallu'r elusen i barhau i weithredu gan ddatgelu, os yw'n berthnasol, unrhyw faterion sy'n ymwneud â hyfywdra'r elusen oni bai bod yr ymddiriedolwyr yn bwriadu dod â'r gweithgareddau i ben neu nad oes dewis ganddynt ond i wneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwiliwr am archwiliad o'r datganiadau ariannol

Rydym wedi ein hapwyntio fel archwiliwr dan Ddeddf Elusennau 2011, adran 144, ac yn adrodd yn unol â rheoliadau adran 154 o'r deddf honno. Ein nod yw cael sicrwydd rhesymol nad yw'r datganiadau ariannol yn cynnwys unrhyw ddatganiadau sy'n gamarweiniol, yn deillio naill ai o dwyll neu gamgymeriad, a pharatoi adroddiad sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n gwarantu fod archwiliad sydd wedi ei gynnal yn unol â SRhA (DU) bob amser yn canfod camgymeriadau sylweddol lle maent yn bodoli. Gall camgymeriadau ddeillio naill ai o dwyll neu gamgymeriad ac ystyrir camgymeriadau felly yn sylweddol os, yn unigol neu fel cyfanswm, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol.

Mae disgrifiad manylach o'n cyfrifoldebau fel archwilyr ar wefan y Cyngor ar Adroddiadau Ariannol sef www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities . Mae'r disgrifiad hwnnw yn rhan o'n hadroddiad fel archwilyr.

.....*Bethan Vaughan*.....

DYDDIAD: *1af Gorffennaf 2019*

BETHAN VAUGHAN

Prif Archwilyr Statudol

Ar gyfer ac ar ran

LLŶR JAMES Cyf.

Archwilyr Statudol

25 Stryd y Bont

Caerfyrddin

SA31 3JS

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

DATGANIAD O SYMUDIADAU ARIANNOL AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019

	Nodyn	Cronfeydd Anghyfngedig £	Cronfeydd Penodol £	Cronfeydd Cyfyngedig £	Cyfanswm 2019 £	Cyfanswm 2018 £
Incwm drwy weithgaredd elusenol						
Grantiau Llywodraeth Cymru	3	1,105,800	30,000	2,728,031	3,863,831	4,009,683
Grantiau Eraill	3	-	-	195,000	195,000	-
Adrannau Eraill	4	198,264	-	13	198,277	180,317
Gweithgareddau masnachol eraill						
Canolfan Ddosbarthu	8	2,698,281	-	-	2,698,281	2,633,272
Buddsoddiadau	4	-	-	4,706	4,706	4,226
Cyfanswm adnoddau a dderbynnir		4,002,345	30,000	2,927,750	6,960,095	6,827,498
Adnoddau a wariwyd						
Gweithgaredd elusenol						
Grantiau wedi eu dosbarthu	5/6	-	-	2,548,100	2,548,100	2,548,100
Gwariant elusenol	7	1,439,880	52,865	274,532	1,767,277	1,748,687
Gweithgareddau masnachol eraill						
Canolfan Ddosbarthu	8	2,686,087	-	-	2,686,087	2,628,721
Cyfanswm yr adnoddau a wariwyd	2	4,125,967	52,865	2,822,632	7,001,464	6,925,508
Adnoddau net a dderbynnir cyn trosglwyddiadau		(123,622)	(22,865)	105,118	(41,369)	(98,010)
Enillion / (Colledion) cydnabyddedig eraill						
Elw / (colled) gwirioneddol ar y cynllun buddiannau pendant	21	(259,000)	-	-	(259,000)	624,000
Symudiad ar y buddsoddiadau	13	-	-	(115)	(115)	(1,949)
Trosglwyddiad rhwng cronfeydd		(25,294)	30,000	(4,706)	-	-
Symudiadau net yn y cronfeydd	22	(407,916)	7,135	100,297	(300,484)	524,041
Balansau a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2018		(737,857)	230,694	189,058	(318,105)	(842,146)
Balansau a gariwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2019	17-19	(1,145,773)	237,829	289,355	(618,589)	(318,105)

Ni pharatowyd datganiad ar wahân o incwm a gwariant.

Mae Ymddiriedolwyr yr Elusen yn dymuno tynnu sylw at y ffaith bod y gronfa bensiwn wedi dylanwadu ar y ffigurau ariannol terfynol. Maent yn awyddus i nodi bod sefyllfa Gronfa Bensiwn Dyfed y tu hwnt i reolaeth y cwmni.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 17 i 29 yn ffurfio rhan gyflawn o'r cyfrifon hyn.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

MANTOLEN ARIANNOL AR 31 MAWRTH 2019

	Nodyn	2019 £	£	2018 £	£
Asedau sefydlog					
Eiddo parhaol	12	253,008		253,008	
Buddsoddiadau	13	179,118		128,308	
		432,126		381,316	
Asedau cyfredol					
Dyledwyr	14	309,444		297,172	
Stoc y Ganolfan Ddosbarthu		295,029		329,097	
Arian yn y banc ac mewn llaw	15	1,025,973		1,074,387	
		1,630,446		1,700,656	
Credydwyr: Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn	16	735,161		958,077	
Asedau cyfredol net					
		895,285		742,579	
Cyfanswm yr asedau llai dyledion cyfredol		1,327,411		1,123,895	
Cronfa Bensiwn	21	(1,946,000)		(1,442,000)	
		(618,589)		(318,105)	
Cronfeydd					
Anghyfyngedig	17	800,227		704,143	
Cronfa Bensiwn	21	(1,946,000)		(1,442,000)	
Anghyfyngedig yn dilyn addasiad pensiwn	17	(1,145,773)		(737,857)	
Penodol	18	237,829		230,694	
Cyfyngedig	19	289,355		189,058	
		(618,589)		(318,105)	

Cymeradwywyd gan Swyddogion Mygedol a Phrif Weithredwr y Cyngor ar 12 Gorffennaf 2019 a llofnodwyd ar eu rhan gan y canlynol:

Yr Athro M. WYNN THOMAS Cadeirydd

CHRIS HYWEL MACEY FCCA Trysorydd

HELGARD KRAUSE Prif Weithredwr

CYNGOR LLYFRAU CYMRU**LLIF ARIAN AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2019**

	Nodyn	2019 £	2018 £
<i>Llif arian yn deillio o weithgareddau gweithredu</i>			
Arian net a ddarparwyd o weithgareddau gweithredu	23	(48,414)	188,145
Arian ar ddechrau'r flwyddyn		1,074,387	886,242
Arian ar ddiwedd y flwyddyn	23	<u>1,025,973</u>	<u>1,074,387</u>

1. Polisiâu Cyfrifo

Nodir isod y prif bolisiâu cyfrifo a fabwysiadwyd, a'r dyfarniadau a'r ffynonellau allweddol o amcangyfrif ansicrwydd a ddilynwyd, wrth baratoi'r datganiadau ariannol:

a. Sail y paratoi

Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â Chyfrifo ac Adrodd gan Elusennau: Datganiad o Arferion a Argymhellwyd i Elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Gyfunol a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) (yn effeithiol o 1 Ionawr 2015) – (Elusennau SORP (FRS 102)), y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Gyfunol a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102).

Mae Cyngor Llyfrau Cymru yn cwrdd â'r diffiniad o endid budd cyhoeddus dan FRS 102. Caiff asedau a rhwymedigaethau eu cydnabod yn wreiddiol yn ôl y gost hanesyddol neu werth y trafodiad, oni nodir yn wahanol yn y nodyn/nodiadau polisi cyfrifo perthnasol.

b. Stoc

Dangosir y stoc ar yr isaf o'r gost neu'r pris gwerthadwy net. Cyfrifir cost ar sail gwerth pryniant. Seilir gwerth masnachol ar amcan o bris gwerthu llai'r amcan o'r gost gwaredu.

c. Paratoi'r cyfrifon ar sail busnes gweithredol

Ar y fantolen, mae gan Gyngor Llyfrau Cymru ddiffyg ariannol o £618,589 (2018: £318,105). Mae hyn o ganlyniad i gyflwyno'r rhwymedigaeth a gysylltir â'r Cynllun Pensiwn â Buddion Wedi'u Diffinio. Mae'r Diffyg Pensiwn yn rhwymedigaeth tymor hir, ac mae'r Elusen mewn sefyllfa i gwrdd â'i holl rhwymedigaethau cyfredol. Caiff rhwymedigaeth tymor byr y diffyg pensiwn ei chydabod gan yr ymddiriedolwyr, ac maent mewn sefyllfa i gwrdd â'r holl oblygiadau hyn. Mae'r ymddiriedolwyr o'r farn fod yr Elusen, ar y sail yma, yn fusnes gweithredol.

ch. Costau Pensiwn

Mae Cyngor Llyfrau Cymru yn gweithredu pensiwn â buddion wedi'u diffinio o fewn Cronfa Bensiwn Dyfed. Ar ôl mabwysiadu FRS 102 ym mis Ebrill 2014, dangosir y diffyg hwn yn llawn ar y Fantolen. Caiff yr addasiadau i'r datganiadau ariannol yn dilyn yr addasiad hwn eu dangos yn nodyn 17, gyda'r diffyg pensiwn llawn yn cael ei ddangos yn nodyn 21.

d. Buddsoddiadau

Cofnodir buddsoddiadau yn ôl gwerth y farchnad.

dd. Asedau Sefydlog

Nodwyd asedau sefydlog gwirioneddol ar gost hanesyddol llai dibrisiant cronedig. Darperir am ddibrisiant yn ôl cyfraddau a amcangyfrifwyd i ddileu'r gost yn gyson dros y cyfnod y disgwylir i'r ased wasanaethu'n ddefnyddiol, llai yr amcangyfrif o'r gwerth terfynol, fel a ganlyn:

- Cyfrifiaduron ac offer eraill – dros 5 mlynedd

Nid oes gostyngiad yng ngwerth y tir a'r adeiladau rhydd-ddaliad, gan fod y gwerth gweddilliol yn uwch na'r gwerth ar y Fantolen.

e. Grantiau sy'n daladwy

Caiff grantiau sy'n daladwy eu cynnwys yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol pan fo goblygiad cytundebol yn bodoli, er gwaethaf y ffaith y gallant gael eu talu mewn cyfnodau eraill yn y dyfodol.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

f. Adnoddau a dderbynnir

Caiff adnoddau a dderbynnir eu cynnwys yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol pan fo gan yr Elusen hawl i'r incwm, ac y gellir mesur y swm gyda chywirdeb rhesymol. Mae'r polisïau penodol isod yn berthnasol i wahanol gategoriâu o incwm:

- Grantiau: rhoddir cyfrif am y rhain pan fyddant yn gysylltiedig â pherfformiad ac amcanion penodol, gan fod yr Elusen yn ennill yr hawl i gael ei hystyried yn ôl ei pherfformiad. Pan dderbynnir incwm cyn iddo gael ei gydnabod, caiff ei ddal yn ôl a'i gynnwys gyda chredydwyd. Lle bo hawl yn digwydd cyn y derbynnir yr incwm, caiff yr incwm ei gronni. Cyfrifir grantiau cyfalaf fel incwm cyn gynted ag y bydd modd eu derbyn.
- Incwm Masnachu: bydd incwm a godir trwy weithredu'r Ganolfan Ddosbarthu dan reolaeth yr Elusen yn cael ei gymryd i ystyriaeth pan fo ymrwymiad cytundebol yn bodoli.
- Cymynroddion: hawl yw'r cyntaf o ddau beth – naill ai bod yr Elusen yn cael ei hysbysu o ddosraniad a fydd yn digwydd yn fuan, neu bod y gymynrodd yn cael ei derbyn. Ni nodir gwerth lle bo'r gymynrodd yn amodol ar ddiddordeb oes gyfan a delir gan barti arall.

ff. Treth

O ganlyniad i'w statws elusennol, nid oes angen i'r Elusen dalu treth gorfforaeth.

2. Datganiad o Symudiadau Ariannol

Mae gwarged/ (diffyg) am y flwyddyn ar ôl codi am y canlynol:

	2019	2018
	£	£
Costau banc	8,628	9,158
Ffi'r Archwilwyr	7,000	7,500

3. Grantiau a dderbyniwyd

	2019	2018
	£	£
Grantiau Llywodraeth Cymru		
Grant craidd	1,100,900	1,100,900
Grantiau Cyhoeddi i'w dosbarthu	2,548,100	2,548,100
Grant cyfalaf craidd	30,000	30,000
Grant cyfalaf ychwanegol	-	179,750
Grant – Ffair Lyfrau Llundain	15,000	-
Llywodraeth Cymru AdAS		
Cynlluniau Hyrwyddo Darllen	140,000	140,000
Cyllido catalog	4,900	-
Is-adran Amgueddfeydd Archifau a Llyfrgelloedd	24,931	10,933
	3,863,831	4,009,683
Grantiau Eraill		
Y Cyngor Prydeinig	5,000	-
The Reading Agency	190,000	-
	195,000	

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

4. Incwm – Adrannau Eraill a Buddsoddiadau

	2019 £	2018 £
Cronfeydd anghyfyngedig		
Golygu	24,713	18,316
Dylunio	21,359	20,855
Gwerthu a Marchnata	112,189	83,924
Gwasanaethau Gwybodaeth	16,053	16,249
Llyfrau Plant	15,807	
Incwm Buddsoddiadau	4,706	
	20,513	20,318
Gwasanaethau i Ysgolion	5,219	4,430
Nawdd Cynllun Hyrwyddo Darllen	-	4,584
Incwm amrywiol	2,924	839
Cronfeydd cyfyngedig		
Cronfa Dr Dewi Davies	-	10,000
Cronfa Alun Creunant Davies	-	4,000
Ymddiriedolaeth Esmée Fairbairn	-	1,000
Cronfa Hybu Awduron	6	24
Tlws Mary Vaughan Jones	7	4
	202,983	184,543

5. Gwariant – Grantiau Cyhoeddi

	Nodyn	2019 £	2018 £
<u>Cymraeg</u>			
Grantiau tuag at lyfrau	6a	434,527	451,327
Grantiau awduron a darlunwyr		395,600	299,749
Cynllun penodiadau a hyfforddiant		165,096	191,474
Grantiau tuag at gylchgronau	6b	363,267	349,276
Arian i'r wasg Gymraeg		200,000	204,250
Grantiau tuag at CD-ROMau a gemau		2,500	2,000
Grantiau tuag at farchnata		47,996	54,953
Ymchwil marchnad		12,075	28,741
Grantiau i lyfrwerthwyr		27,776	24,760
Grantiau i lyfrau dysgwyr		29,707	70,238
<u>Saesneg</u>			
Grantiau tuag at lyfrau	6c	329,917	278,037
Grantiau tuag at gylchgronau	6ch	169,006	191,867
Grantiau tuag at farchnata		43,550	41,283
Cynllun penodiadau		75,414	86,342
Grantiau i Awduron		39,150	44,650
Clasuron		26,067	35,656
Hyfforddiant		4,508	9,894
Costau gweinyddol		181,944	183,603
Cyfanswm Grantiau Cyhoeddi		2,548,100	2,548,100

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

6. Grant fesul cyhoeddwr

6a. Cyhoeddwy'r Cymraeg – grantiau llyfrau

	2019	2018
	£	£
Y Lolfa	115,000	123,388
Gwasg Carreg Gwalch	95,830	97,165
Gwasg Gomer	48,198	63,420
Rily	39,200	38,800
Gwasg y Dref Wen	38,094	45,254
Cyhoeddiadau Barddas	24,000	29,400
Atebol	23,000	6,500
Cyhoeddiadau'r Gair	12,450	10,800
Dalen Llyfrau	7,500	5,000
Gwasg y Bwthyn	6,450	13,750
Colin Thomas	3,000	-
Honno	1,800	-
Firefly	1,550	1,300
Graffeg	620	-
Dalen Newydd	135	-
Gwasg Prifysgol Cymru	-	3,400
Gwasg Pantycelyn	-	3,000
Cyhoeddiadau Curiad	-	2,350
Francis Boutle	-	2,000
Tâl prydlondeb cyhoeddiadau Nadolig	17,700	5,800
	434,527	451,327

6b. Cyhoeddwy'r Cymraeg – cylchgronau a gefnogwyd

	2019	2018
	£	£
Barn	80,000	80,000
Golwg	74,000	73,000
Wcw	30,000	30,000
O'r Pedwar Gwynt	26,000	20,000
Cip	24,500	26,000
Barddas	23,000	24,000
Lingo Newydd	18,000	18,000
Y Cymro	18,000	13,500
Melltlen	14,000	14,000
Y Selar	11,000	11,000
Lysh	9,670	-
Y Wawr	9,500	10,000
Llafar Gwlad	7,000	7,000
Y Traethodydd	5,500	6,000
Cristion	4,100	4,800
Mam Cymru	3,000	-
Parallel Cymru	1,825	-
Fferm a Thyddyn	1,500	1,500
Costau tendro cylchgronau 2019–2023	2,672	-
Grantiau marchnata i'r uchod	-	10,476
	363,267	349,276

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

6c. Cyhoeddwy'r Saesneg – grantiau llyfrau

	2019	2018
	£	£
Seren	114,000	95,000
Gwasg Gomer	56,565	27,235
Parthian	50,100	52,200
Honno	33,602	34,702
Firefly	22,000	22,000
Cinnamon Press	14,850	15,050
Y Lolfa	14,800	11,950
Gwasg Prifysgol Cymru	12,500	6,700
Gwasg Carreg Gwalch	9,500	9,200
Rily	2,000	2,000
Martin Dawes	-	2,000
	329,917	278,037

6ch. Cyhoeddwy'r Saesneg – cylchgronau a gefnogwyd

	2019	2018
	£	£
Planet	50,000	50,424
New Welsh Review	37,500	62,500
Poetry Wales	25,000	25,000
The Welsh Agenda & Click on Wales	25,000	25,000
Wales Arts Review	26,875	20,000
Cost cyfweliadau a hysbysebu tendr	2,031	-
Grantiau cylchgronau bach	2,600	5,800
Hyfforddiant	-	3,143
	169,006	191,867

7. Gwariant adrannau

	2019	2018
	£	£
Costau		
Golygu	122,529	107,511
Dylunio	92,402	101,653
Gwerthu a Marchnata	409,832	377,339
Gwasanaethau Gwybodaeth	68,365	72,047
Llyfrau Plant	91,438	78,555
Gwasanaethau i Ysgolion	130,555	129,367
Cynlluniau Hyrwyddo Darllen	154,931	155,517
Cynllun Darllen yn Well	98,601	-
Gwariant adnewyddu a chyfalaf	52,865	179,750
Costau cefnogi	326,297	334,167
Costau anarferol		
Darpariaeth ar gyfer tâl gwyliau	(2,038)	(11,219)
Symudiad yn Rhwymedigaeth y Cynllun Pensiwn	221,500	224,000
	1,767,277	1,748,687

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

8. Incwm a Gwariant y Ganolfan Ddosbarthu

	2019 £	2018 £
Incwm	2,698,281	2,633,272
Costau		
Llyfrau a brynwyd	2,149,628	2,107,440
Cyflogau, yswiriant, pensiwn	332,858	313,687
Costau rhedeg cerbydau	12,045	10,637
Teithio, cynhaliaeth	1,514	1,754
Cludiant, post, deunydd pacio	99,036	80,383
Prynu, cynnal a chadw offer	29,932	34,939
Rhent, trethi, gwres, golau, ffôn	8,547	22,648
Yswiriant, cynnal a chadw adeiladau	8,675	12,346
Argraffu, papur	2,200	1,821
Disgownt a ganiateir	29,859	28,306
Mân wariant	11,793	11,010
Ffioedd archwilwyr	-	3,750
Cyfanswm Gwariant	2,686,087	2,628,721
Elw /(Diffyg) am y flwyddyn	12,194	4,551

9. Cyfanswm yr adnoddau a wariwyd

	Costau Staff £	Costau Eraill £	Grantiau £	Cyfanswm 2019 £	Cyfanswm 2018 £
Costau elusenol uniongyrchol	1,332,807	3,302,501	2,366,156	7,001,464	6,925,508

10. Staff

	2019 £	2018 £
Cyflogau	1,100,281	1,076,382
Yswiriant Gwladol Cyflogwr	100,802	97,851
Cyfraniadau Pensiwn Cyflogwr	155,220	154,988
Cost/ (gwyliau) ychwanegol Pensiwn	(23,496)	23,300
Cyfanswm cyflogau	1,332,807	1,352,521
Cyfartaledd nifer y staff a gyflogid yn ystod y flwyddyn (Swydd lawn-amser)	40	39

Yn ystod y flwyddyn fe wnaeth 1 aelod o'r staff (2018 – 1) ennill, gan gynnwys yswiriant cenedlaethol, rhwng £60,000 a £70,000.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

Costau staff allweddol

Ynghyd â'r Prif Weithredwr, mae pedwar pennaeth adran (2018 – 3) sy'n ffurfio'r Uwch Dîm Rheoli, a gwnaethpwyd y taliadau isod iddynt yn ystod y flwyddyn:

	2019 £	2018 £
Cyflogau	202,672	133,494
Treuliau Nawdd Cymdeithasol	22,410	15,043
Costau pensiwn	29,793	20,241
	<u>254,875</u>	<u>168,778</u>

11. Tâl i'r ymddiriedolwyr

Nid yw'r ymddiriedolwyr yn derbyn unrhyw dâl gan eu bod yn cael eu penodi gan awdurdodau neu gyrff allanol, ac nid oes ganddynt hawl i dderbyn tâl. Y swm am ddigolledu treuliau (teithio i gyfarfodydd ayyb) yr ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn oedd £785 (2018: £675).

12. Asedau Sefydlog

	Tir ac adeiladau rhydd-ddaliadol £	Cyfrifiaduron ac offer eraill £	Celfi a mân offer £	Cyfanswm £
Gwerth ar 1 Ebrill 2018 a 31 Mawrth 2019	<u>253,008</u>	<u>225,987</u>	<u>10,821</u>	<u>489,816</u>
Dibrisiant ar 1 Ebrill 2018	–	225,987	10,821	236,808
Darparwyd yn ystod y flwyddyn	–	–	–	–
ar 31 Mawrth 2019	<u>–</u>	<u>225,987</u>	<u>10,821</u>	<u>236,808</u>
Gwerth net ar 31 Mawrth 2019	<u>253,008</u>	<u>–</u>	<u>–</u>	<u>253,008</u>
ar 31 Mawrth 2018	<u>253,008</u>	<u>–</u>	<u>–</u>	<u>253,008</u>

Defnyddir yr holl asedau i bwrpas elusennol.

13. Buddsoddiadau

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yr oedd gwerth y buddsoddiadau hyn ar y farchnad yn £179,118 (2018 – £128,308).

Mae'r buddsoddiadau'n cael eu dal gan gwmni Blackrock yng nghronfeydd Charinco a Charinshare sydd wedi eu lleoli ym Mhrydain.

Cydnabyddir y buddsoddiadau yn ôl eu gwerth masnachol ar ddyddiad y fantolen. Mae'r buddsoddiadau wedi cael eu hailbriso, a chydabyddir unrhyw enillion neu golledion yn y Dadansoddiad o'r Gweithgareddau Ariannol.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU
NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

14. Dyledwyr

	2019	2018
	£	£
Dyledwyr masnachol	230,637	192,095
Dyledwyr eraill	50,269	69,123
Blaendaliadau	28,538	35,954
	<u>309,444</u>	<u>297,172</u>

Mae pob swm a nodir yn ddyledus mewn llai na blwyddyn.

15. Arian yn y banc ac mewn llaw

	2019	2018
	£	£
Tocynnau Llyfrau	256,952	255,454
Eraill	769,021	818,933
	<u>1,025,973</u>	<u>1,074,387</u>

16. Credydwyr: Symiau'n dod yn ddyledus yn ystod y flwyddyn

	2019	2018
	£	£
Credydwyr masnachol	406,247	393,863
Tocynnau Llyfrau	204,776	204,776
Trethi a Phensiwn	40,551	46,876
Credydwyr eraill	83,587	312,562
	<u>735,161</u>	<u>958,077</u>

Nid oes unrhyw gredydwyr am fwy nag un flwyddyn, ac eithrio tocynnau llyfrau lle na ellir bod yn sicr pryd y byddant yn daladwy.

17. Cronfeydd Anghyfyngedig

	Balans 1 Ebrill 2018 £	Derbyniwyd £	Talwyd £	Trosglwyddiad a phensiwn £	Balans 31 Mawrth 2019 £
Cronfeydd Cyfalaf	450,000	-	-	50,000	500,000
Cronfeydd Incwm					
Cronfa Bensiwn	(1,442,000)	-	245,000	(259,000)	(1,946,000)
Cyngor	45,516	1,304,064	1,194,880	(75,294)	79,406
Canolfan					
Ddosbarthu	208,627	2,698,281	2,686,087	-	220,821
	<u>(737,857)</u>	<u>4,002,345</u>	<u>4,125,967</u>	<u>(284,294)</u>	<u>(1,145,773)</u>

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

18. Cronfa Benodol

	Balans 1 Ebrill 2018 £	Derbyniwyd £	Talwyd £	Trosglwyddo £	Balans 31 Mawrth 2019 £
Cyllid cyfalaf Llywodraeth Cymru	30,000	30,000	52,865	-	7,135
Cronfa datblygiadau cyfrifiadurol	200,694	-	-	30,000	230,694
	<u>230,694</u>	<u>30,000</u>	<u>52,865</u>	<u>30,000</u>	<u>237,829</u>

19. Cronfeydd Cyfyngedig

		Balans 1 Ebrill 2018 £	Derbyniwyd £	Talwyd £	Balans 31 Mawrth 2019 £
Cronfa Dr Dewi Davies	i	57,135	1,721	1,528	57,328
Cronfa Hybu Awduron	ii	40,919	6	604	40,321
Tlws Mary Vaughan Jones	iii	4,831	7	-	4,838
Cronfa Cymdeithas Lyfrau					
Ceredigion	iv	81,173	2,985	2,689	81,469
Cronfa Alun Creunant Davies	v	4,000	-	-	4,000
Ymddiriedolaeth Esmée					
Fairburn	vi	1,000	-	1,000	-
Grant Cyhoeddi Llywodraeth					
Cymru	vii	-	2,548,100	2,548,100	-
Cynlluniau Hyrwyddo Darllen	viii	-	154,931	154,931	-
Ffair Lyfrau Llundain	ix	-	20,000	20,000	-
The Reading Agency – Darllen					
yn Well	x	-	190,000	88,601	101,399
Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd – Darllen yn Well	xi	-	10,000	10,000	-
		<u>189,058</u>	<u>2,927,750</u>	<u>2,827,453</u>	<u>289,355</u>

i. Cronfa Dr Dewi Davies

Mae'r llog ar y gronfa i'w ddefnyddio i ariannu gwobrau ar gyfer cystadlaethau hybu darllen ymhlith plant a phobl ifanc.

ii. Cronfa Hybu Awduron

Cronfa gyffredinol i hybu ysgrifennu creadigol yn y Gymraeg.

iii. Tlws Mary Vaughan Jones

Mae'r gronfa'n cael ei defnyddio bob tair blynedd ar gyfer gwobrwyo un a wnaeth gyfraniad nodedig i faes llyfrau plant dros gyfnod o flynyddoedd.

iv. Cronfa Cymdeithas Lyfrau Ceredigion

Mae'r llog ar y gronfa i'w ddefnyddio i ariannu gwobrau Tir na n-Og a gweithgareddau ym maes llyfrau Cymraeg i blant a phobl ifanc.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

- v. **Cronfa Alun Creunant Davies**
Rhodd a dderbyniwyd i gynhyrchu cyfrol i ddathlu gwaith y Cyngor.
- vi. **Cronfa Ymddiriedolaeth Esmée Fairburn**
Derbyniwyd £1,000 yn ystod 2017/18 ar gyfer Diwrnod Barddoniaeth 2018. Gwariwyd y cyfan o'r arian yma yn ystod y flwyddyn, gyda'r Cyngor Llyfrau yn cyfrannu £656 ychwanegol.
- vii. **Grant Cyhoeddi Llywodraeth Cymru**
Derbynnir grant blynyddol sydd yn gyfyngedig i bwrpasau penodol a nodwyd yn y Cynllun Gweithredu a'r Llythyr Dyfarnu. Mae'r paneli grantiau yn derbyn adroddiadau rheolaidd ynglŷn â'r cyllid yma, a hwy sydd yn rhoi sêl bendith ar unrhyw wariant o'r gronfa hon.
- viii. **Cynlluniau Hyrwyddo Darllen**
Derbynnir grant blynyddol sydd yn gyfyngedig i gynlluniau hyrwyddo darllen (Stori Sydyn/ Quick Reads, Diwrnod y Llyfr a Sialens Ddarllen yr Haf). Mae £140,000 o'r cyllid yn cael ei ddyfarnu gan Adran Addysg Llywodraeth Cymru, gyda'r gweddill yn dod fel cyfraniad gan yr Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd.
- ix. **Ffair Lyfrau Llundain**
Ar ran partneriaeth o fudiadau, derbyniwyd £15,000 gan Lywodraeth Cymru a £5,000 gan y Cyngor Prydeinig i ariannu stondin yn Ffair Lyfrau Llundain. Gwariwyd y cyfan o'r arian, ac nid oes unrhyw gyllid yn cael ei gario i'r flwyddyn ariannol nesaf.
- x. **The Reading Agency – Darllen yn Well**
Dyma flwyddyn gyntaf rhaglen Darllen yn Well. Darperir yr arian gan The Reading Agency, sy'n elusen gofrestredig. Mae'r gwaith yma wedi ei neilltuo ar gyfer cyfieithu a chyhoeddi llyfrau yn ymwneud â dementia ac iechyd meddwl, a bydd y cyfrolau ar gael mewn llyfrgelloedd ac i'w prynu. Oherwydd amseru'r prosiect, mae cyfran uchel o'r grant wedi ei gario i'r flwyddyn ariannol nesaf.
- xi. **Is-adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd – Darllen yn Well**
Derbyniwyd grant o £10,000 tuag at gost y llyfrau a dosbarthu'r llyfrau i lyfrgelloedd lleol.

20. Dadansoddiad o'r Asedau Net rhwng y Cronfeydd

	Eiddo Parhaol/ Buddsoddiadau £	Asedau Cyfredol Net £	Credydwy'r Hir Dymor £	Cyfanswm £
Cronfeydd Cyfyngedig				
Cronfa Dr Dewi Davies	57,328	-	-	57,328
Cronfa Hybu Awduron	40,321	-	-	40,321
Tlws Mary Vaughan Jones	-	4,838	-	4,838
Cronfa Cymdeithas Lyfrau Ceredigion	81,469	-	-	81,469
Cronfa Alun Creunant Davies	-	4,000	-	4,000
The Reading Agency – Darllen yn Well	-	101,399	-	101,399
Cronfeydd Cyfyngedig	179,118	110,237	-	289,355
Cronfa Benodol	-	237,829	-	237,829
Cronfeydd Anghyfyngedig	253,008	547,219	(1,946,000)	(1,145,773)
	432,126	895,285	(1,946,000)	(618,589)

CYNGOR LLYFRAU CYMRU
NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

21. Cynllun Pensiwn

Natur y Cynllun: Budd-dal Diffiniedig

Dyddiad y Prisiad Actiwarïaid llawn diwethaf: 31 Mawrth 2016

TYBIAETHAU ACTIWARAIDD

Tybiaethau Ariannol	Dechrau'r Flwyddyn	Diwedd y Flwyddyn
Graddfa chwyddiant	2.10%	2.20%
Graddfa cynnydd cyflogau	3.60%	3.70%
Graddfa cynnydd pensiynau	2.20%	2.30%
Cyfradd disgownt	2.60%	2.40%

Mae ffigurau diwedd y flwyddyn ar gyfer dangos gwerth yr asedau ar y farchnad a rhaniad yr asedau rhwng categorïau buddsoddiadau wedi eu cyfrifo ar 31 Mawrth 2019. Mae'r ffigurau cyfatebol ar gyfer dechrau'r flwyddyn wedi eu cyfrifo ar 31 Mawrth 2018.

Mantolen yr Eitemau ar 31 Mawrth 2019

	£000
Gwerth yr Asedau ar y Farchnad	12,299
Dyledion	(14,245)
Gweddill (Diffyg)	(1,946)

Symudiadau'r Gweddill yn ystod 2018/19

Gweddill (Diffyg) ar ddechrau'r flwyddyn	(1,442)
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	(334)
Cyfraniadau'r Cyflogwr	131
Llog Net	(36)
Costau gweinyddu	(6)
Cynnydd Actiwarïaid neu newid yn y ffordd o fesur	(259)
Gweddill / (Diffyg) ar ddiwedd y flwyddyn	(1,946)

Datgeliadau Ychwanegol Asedau Pensiwn

	Asedau ar 31.03.19		Asedau ar 31.03.18	
	£000	%	£000	%
Soddgyfrannau	8,486	69	8,085	71
Bondiau Llywodraeth	750	6	-	
Bondiau Eraill	1,316	11	2,222	19
Eiddo	1,673	13	1,076	9
Arian	74	1	69	1
Cyfanswm	12,299		11,452	
Dyledion ar 31.03.19	14,245			

CYNGOR LLYFRAU CYMRU
NODIADAU I'R CYFRIFON (PARHAD)

22. Symudiad net yn y cronfeydd

	2019	2018
	£	£
Cronfeydd Anghyfngedig		
Cronfeydd Incwm		
Canolfan Ddosbarthu	12,194	4,551
Cyngor	83,890	46,411
Cronfa Bensiwn	(504,000)	400,000
Cronfa Benodol	7,135	60,000
Cronfeydd Cyfyngedig	100,297	13,079
	(300,484)	524,041

23. Cysoniad o incwm (gwariant) net i'r llif arian o weithgareddau gweithredu net

	2019	2018
	£	£
Incwm net am y flwyddyn	(300,484)	524,041
Addasiadau:		
(Cynnydd)/Gostyngiad yng ngwerth y Buddsoddiadau	(50,810)	1,949
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y cynllun buddion wedi'u diffinio	504,000	(400,000)
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y stoc	34,068	103,132
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y dyledwyr	(12,272)	30,070
Cynnydd /(Gostyngiad) yn y credydwyr	(222,916)	(71,047)
Arian net a ddarparwyd o weithgareddau gweithredu	(48,414)	188,145